

zadostno dokazujejo, da imamo opravka s hibo izročilnih pogodb, katero bi zapisali piscu pogodbe na rovaš, in sicer deloma na rovaš njegove površnosti, ker je, generalno nakazilo o »znanih in neznanih dolgovih« sila komodno, deloma pa na rovaš pravnega mnenja, da je s tem prevzemniku odrezan vsak ugovor nasproti upniku. To-le naziranje sledimo zopet v sosednjo kronovino Štajersko, odkoder se hiba širi. Izvira pa prejkone iz Ehrenzweigovih razmotrivanj (ibidem str. 132 sl.), čeprav on sam poroča n. pr., da je upnik propadel v tožbi, dasi se je skliceval na določbo pogodbe: »Ker ta dogovor nikakor noče upnikov prikrajšati, izjavi prevzemnik, da iz svoje imovine poplača vse dolgove izročevalca, ki bi se za čas do današnjega dne pojavili.«

(Pride še.)

Malo komentarja.

Spisal svetnik višjega dež. sodišča **Anton Levec.**

Kazenska novela z dne 20. julija 1912, št. 142 drž. zak. je dala nekaterim paragrafom kazenskega pravnega reda deloma predru-gačeno besedilo, deloma jim je pristavila nove določbe. Tako je dostavila § 409. novo določbo, po kateri je sodni dvor prve stopnje (§ 401) upravičen, rok za plačilo denarne kazni, ki je redoma plačati tekom osmih dni, podaljšati za primeren čas, a najdalje za šest me-secev od dneva naprej, ko je dobila obsodba pravno moč, ali pa dovoliti plačevanje globe v obrokih skozi dobo, ki ne presega roka šestih mesecev.

Kdor le čita to novo določbo, ne bi mislil, da se more glede njene razlage pojaviti kak dvom; a pri uporabi določbe v praksi se dogaja to in pojavila sta se dva nazora, tako v prvih inštancah, kakor pri sodnem dvoru (graškem) druge stopnje.

To različno razumevanje odstavka drugega navedenega para-grafa je zakrivilo navajanje § 401 za besedami: Sodni dvor prve stopnje. Vsled tega citiranja trdijo eni, da je določbo tolmačiti tako, da sme sodni dvor prve inštanice (in seveda po zmislu § 447 k. pr. r. tudi okrajno sodišče) dovoliti v svojem delokrogu odlog plačila globe za dobo šestih mesecev, oziroma dovoliti plačilo v obrokih

za tako dolgo dobo, da pa mora, če se prosi za daljši odlog ali za plačilo v obrokih, ki bi se plačevali skozi daljšo dobo kakor šest mesecev, postopati po z mislu § 401 od. 2 (novega besedila) in predložiti prošnjo s svojim mnenjem sodnemu dvoru druge stopnje kot kompetentnemu sodišču.

Po le-tem nazoru je tedaj uporabljati določbo § 401 odst. 2. kaz. pr. r. glede odloga za nastop zaporne kazni tudi glede prošnje za odlog plačila globe ali plačila v obrokih, kadar gre za dobo čez šest mesecev. Po tem nazoru sme sodni dvor druge stopnje za plačilo globe dovoliti šest mesecev presegajoči rok, ali dovoliti plačilo v obrokih, ki bi trpelo dalje časa kakor šest mesecev.

Tako postopanje, pravijo dotičniki, se prilaga zmislu novele, ki hoče zadostovati tudi socialnim ozirom; globe, pravijo dalje, so določene večinoma za kazenska dejanja, ki niso tako kompromitujočega značaja in je jemati zato kolikor moč ozir na obsojenca; nezmiselno bi bilo možnost odloga plačila globe omejiti na dobo šestih mesecev, dočim je pri zapornih kaznih mogoč odlog za neomejen čas in to tudi tedaj, ako stopi na mesto globe vsled njene neizterljivosti zaporna kazen. Tudi mora biti sodnemu dvoru druge stopnje, ki ima nadzorstveno oblast (§ 15 k. pr. r.), dana prilika, da pregleda kolikor moč veliko množino aktov.

Drugi nazor je pa ta, da citacija § 401 v besedilu § 409 ne pomenja drugega, nego da kaže na sestavo senata. V starem besedilu § 401 je bilo določeno, da je reševati prošnje za odlog nastopa kazni v senatu štirih sodnikov. V novem besedilu je ta odstavek izpuščen in le rečeno (v drugem odstavku), da sme odlog za tri mesece dovoliti sodni dvor prve stopnje in ni tedaj dostavka o kakem senatu. Sodni dvor prve stopnje pa rešuje po določbi § 13 k. pr. r. svoje stvari v senatih treh sodnikov; če citira tedaj § 409 po besedah: »Sodni dvor prve stopnje« § 401, ne pomenja to drugega, nego da je prošnjo za odlog plačila globe ali plačila v obrokih reševati v senatih s tremi sodniki. Le sodni dvor prve stopnje je pristojen, da rešuje take prošnje, a sme jim ugoditi le za dobo šestih mesecev, sodni dvor druge stopnje pa nima nobene kompetence v teh stvareh.

Po mojem mnenju je edino poslednji nazor pravilen.

Po starem besedilu § 409 je bilo globo plačati v kratkem roku osmih dni, sicer se je izterjala izvršilnim potom; odloga plačila ali plačila v obrokih stari paragraf ni poznal. Ta kratek rok je pa bil

obsojencu zelo občuten, bodisi, da je bil v slabšem gmotnem položaju, bodisi, da je šlo za visoko globo. Navedena novela hoče iz socialnih ozirov to hibo popraviti in določa zato možnost odloga plačila (torej podaljšanja roku) ter dovoljuje poleg tega še plačilo v obrokih. Iz poročila komisije poslanske in gosposke zbornice se da edino to izvajati; za kako drugo razlago novega odstavka § 409 poročili ne dasta nobenega povoda. Tudi že ob času pred novelo so posamezna sodišča dovoljevala via facti odlog za plačilo globe ali za njeno plačilo v obrokih, kar omenjata tudi poročili obeh komisij. A vedno so storila sodišča to v svojem delokrogu, sodni dvor druge stopnje ni imel opravka s tem.¹⁾ Če se ozira na to, da je bil omenjeni rok osmih dni prekratek in neraztezen, ne more se sklepati na drugo, nego da je zmisel novele, dati možnost podaljšanja tega roku dovoljenja plačevanja v obrokih, tedaj sankcionirati prakso, ki se je začela pojavljati; določati pa kaj o kompetenci sodišč, zato ni bilo nobenega razloga.

Tudi v § 411 k. pr. r. se n. pr. navaja § 401 in ta citacija ne pomeni gotovo ničesar drugega, nego da odloča o prošnjah za pomilostčenje ravno tako kakor o prošnjah za odlog kazni (po starem predpisu) senat štirih sodnikov. Novela sama citira v novem § 401 a tudi § 401, toda nihče ne bo mislil, da se hoče s to citacijo reči: če se pa prosi za daljše nego osemdnevno prekinjenje kazni, naj odloči o tem (po analogi § 401. odst. 2.) sodni dvor druge stopnje.

Graški višjesodni dvor se je ravno ob mojem odhodu bavil z rešitvijo tega vprašanja, ker je neko okrajno sodišče prošnjo obsojenca, naj se mu dovoli plačilo globe v znesku 350 kron v d e s e t i h m e s e č n i h obrokih, predložilo v pristojno rešitev, češ, da se samo ne smatra za kompetentno. Ne bom se motil, ako rečem, da se je senat (pri ponovni seji) izrekel za nazor, katerega zagovarjam v tem članku.

¹⁾ Le na en slučaj se spominjam, da je neko okrožno sodišče predložilo po analogiji § a 401. prošnjo obsojenca, naj se mu dovoli plačilo globe v več mesečnih obrokih, graškemu višjemu sodišču, da jo reši kompetentnim potom. Le-to sodišče je iz oportunitete rešilo prošnjo in sicer tako, da se je dovolil odlog plačila do onega meseca, s katerim bi bil zapadel zadnji obrok, ako bi se bilo dovolilo plačevanje v obrokih.

